

Nâng cao tỉ lệ đại biểu nữ trong Quốc hội và HĐND các cấp:

Cần có những bước đi vững chắc hơn và giải pháp đột phá để thực hiện

Theo Nghị quyết số 105/2015/QH13, ngày 25/11/2015 của Quốc hội, ngày bầu cử đại biểu Quốc hội khóa XIV và đại biểu HĐND các cấp nhiệm kỳ 2016-2021 sẽ diễn ra vào ngày 22/5/2016.

Một trong những nội dung góp phần vào thành công của Cuộc bầu cử là đảm bảo tỉ lệ đại biểu nữ đạt 30% trở lên theo tinh thần chủ trương, nghị quyết của Đảng, pháp luật và chính sách của Nhà nước.

Mới đây, Ủy ban Quốc gia Vì sự tiến bộ của phụ nữ Việt Nam chủ trì tổ chức Tọa đàm "Vai trò của truyền thông nhằm tăng cường sự tham gia của phụ nữ trong Quốc hội và HĐND các cấp". Tạp chí Dân vận xin giới thiệu với bạn đọc một số ý kiến phát biểu với những nội dung sâu sắc vượt qua khuôn khổ cuộc tọa đàm.

* **Đồng chí Trương Thị Mai**, Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương ương Đảng, Trưởng Ban Dân vận Trung ương, Chủ nhiệm Ủy ban về các vấn đề xã hội của Quốc hội:

Tăng cường sự tham gia của phụ nữ trong các cơ quan dân cử chính là một trong mục tiêu phấn đấu của bình đẳng thực chất vì phụ nữ chiếm hơn một nửa dân số, tỉ lệ phụ nữ trong các cơ quan dân cử sẽ đảm bảo cho việc tham gia quyết định chính sách, đặc biệt là các chính sách liên quan đến phụ nữ, trẻ em, bình đẳng giới, các chính sách về bảo vệ quyền con người, về văn hóa, giáo dục, các vấn đề xã hội và môi trường... Kinh nghiệm quốc tế cho thấy, nữ giới muốn có được tiếng nói quyết định cần phải có ít nhất 30% đại diện trong bộ máy nhà nước.

Tăng tỉ lệ nữ trong các cơ quan dân cử luôn là một chỉ tiêu đặc biệt quan trọng của mục tiêu thúc đẩy bình đẳng giới trong lĩnh vực chính trị, đây cũng là chỉ số đánh giá mức độ tiến bộ của từng quốc gia trong lĩnh vực này.

Việt Nam đã có những tiến bộ đáng kể, từ con số 3% nữ đại biểu Quốc hội ở khóa I đến tỷ lệ 24,4% của Quốc hội khóa XIII, từ 20,4% nữ đại biểu HĐND cấp tỉnh, 18,09% cấp huyện, 14,39% cấp xã nhiệm kỳ 1994-1999 đến 25,17% cấp tỉnh, 24,62% cấp huyện, 21,71% cấp xã nhiệm kỳ 2011 - 2016, song nhìn vào biểu đồ tỷ lệ nữ đại biểu Quốc hội qua các thời kỳ cho thấy Việt Nam cần có những bước đi vững chắc hơn và phải có những giải pháp đột phá để thực hiện mục tiêu nhiệm kỳ 2016-2021.

Thực tế cho thấy, sự hạn chế của phụ nữ trong tham gia vào các cơ quan dân cử không hẳn do không đủ năng lực mà còn do các yếu tố thuộc về nhận thức giới và các yếu tố khác quan khác. Trong quá trình khắc phục các hạn chế này, các cơ quan truyền thông đóng vai trò quan trọng đối với việc nâng cao nhận thức, thay đổi hành vi về bình đẳng giới, thúc đẩy tích cực sự ủng hộ phụ nữ tham gia mạnh mẽ hơn vào lĩnh vực chính trị.

Đồng chí Trương Thị Mai, Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng Ban Dân vận Trung ương và các đại biểu tham dự Tọa đàm Ảnh: TĐ

*** Đồng chí Phạm Thị Hải Chuyên,** Chủ tịch Ủy ban quốc gia vì sự tiến bộ của phụ nữ Việt Nam, Bộ trưởng Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội:

Dù Việt Nam được đánh giá là nước có chỉ số phát triển giới tốt trong khu vực, song với một quốc gia có văn hóa còn đậm nét truyền thống Á Đông như Việt Nam, các thách thức trong thu hẹp khoảng cách giới vẫn đang tồn tại, đặc biệt là trong lĩnh vực chính trị.

Vai trò của phụ nữ trong tham gia lĩnh vực chính trị nói chung và trong cơ quan dân cử nói riêng đang đứng trước nhiều thách thức, như: Các yếu tố văn hóa truyền thống và định kiến giới còn tồn tại khá phổ biến, không chỉ xuất phát từ xã hội, gia đình, của nam giới đối với phụ nữ mà còn của chính bản thân phụ nữ.

Công tác cán bộ nữ chưa có chiến lược cụ thể. Một số

quy định khác biệt giữa nam và nữ như tuổi hưu, tuổi đào tạo, bồi dưỡng, quy hoạch đã hạn chế sự tham gia đóng góp của phụ nữ vào các lĩnh vực đời sống xã hội, mà rõ nét nhất là trong tham gia quản lý, lãnh đạo.

Trong quy trình bầu cử chưa có các biện pháp thúc đẩy bình đẳng giới. Nữ ứng cử viên thường phải gánh nhiều cơ cấu, dẫn đến cơ hội trúng cử thấp hơn nam giới. Tỷ lệ thành viên nữ thấp trong Hội đồng bầu cử quốc gia và Ủy ban bầu cử ở các cấp địa phương có thể ảnh hưởng tới việc ai sẽ được lựa chọn trở thành người ứng cử. Nữ ứng cử viên thường phải xếp vào danh sách ứng cử cùng những ứng cử viên có khả năng trúng cử cao hơn (thường là nam giới giữ chức vụ lãnh đạo cao hơn)...

*** Đồng chí Bùi Thị Thanh,** Phó Chủ tịch Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam:

Đối với vấn đề người ứng cử là nữ, một trong những kinh nghiệm của nhiều địa phương là phải dự kiến số lượng phụ nữ ứng cử một cách rộng rãi ngay từ hội nghị hiệp thương lần thứ nhất để lựa chọn dần đến hội nghị hiệp thương lần thứ ba, số đại biểu nữ vẫn đảm bảo một tỷ lệ thích hợp và kết quả trúng cử không chỉ đáp ứng được chỉ tiêu đề ra mà còn có khả năng cao hơn.

Trong quá trình vận động bầu cử, các cơ quan truyền thông đại chúng cần có sự bình đẳng trong việc tuyên truyền, vận động giữa người ứng cử là nữ với người ứng cử là nam. Việc tổ chức các hội nghị tiếp xúc cử tri để người ứng cử vận động bầu cử cũng phải tiến hành bình đẳng, không có sự phân biệt đối xử với người ứng cử là nữ. Ở giai đoạn này, vai trò của Hội phụ nữ các cấp là rất quan trọng. Ngoài việc trang bị kiến thức, kỹ năng vận động tranh cử cho các nữ ứng cử thì một trong những nhiệm vụ quan trọng là phải giám sát các cơ quan, tổ chức trong việc đảm bảo bình đẳng giới trong quá trình bầu cử. Trong quá trình bầu cử, cần vận động đồng đạo các nữ cử tri đi bầu cử, đồng thời phải giám sát chặt chẽ việc bầu cử, hạn chế đến mức thấp nhất tình trạng bầu hộ, bầu thay.

*** Bà Pratibha Mehta,** Điều phối viên thường trú Liên hợp quốc tại Việt Nam:

Chúng ta thường nghe rằng, có thể khó đạt được mục tiêu vì không có đủ số lượng nữ giới phù hợp. Có thể một trong những vấn đề là do

những ứng cử viên nữ tiềm năng lại không được công chúng biết đến... Truyền hình, báo chí phải giúp làm nổi rõ sự đóng góp của phụ nữ trong những vấn đề chung trước công chúng, các cơ hội xuất hiện bình đẳng trước công chúng của cả hai giới trong cả quá trình bầu cử.

Hy vọng trong năm Bình Thân này, với biểu tượng của sáng tạo, đổi mới và can đảm để bỏ đi những suy nghĩ và quan điểm cũ kỹ, Việt Nam sẽ không chỉ đạt mà còn vượt cả mục tiêu hạn ngạch giới 35% và hướng tới bình đẳng giới nhiều hơn ở các cơ quan được bầu ở cấp địa phương và quốc gia. Điều này không thể đạt được nếu không có sự cam kết và tham gia của các phương tiện truyền thông.

*** Đồng chí Trương Minh Tuấn**, Ủy viên Trung ương Đảng, Thứ trưởng Bộ Thông tin và Truyền thông:

Tỉ lệ nữ tham gia Quốc hội và HĐND các cấp có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Tỉ lệ nữ trong các cơ quan quyền lực này cao sẽ là điều kiện, cơ hội để đảm bảo các chính sách được hoạch định, ban hành và thực thi có tính đến quan điểm, kinh nghiệm của cả phụ nữ và nam giới. Khi đó, chính sách sẽ đáp ứng tốt hơn nhu cầu của phụ nữ và nam giới.

Việt Nam có bề dày lịch sử về thúc đẩy bình đẳng giới và trao quyền cho phụ nữ. Quá trình này được phản ánh rõ nét trong việc ban hành và thực thi Hiến pháp, pháp luật của Việt Nam, bao gồm cả pháp luật về lao

*** “Phần đầu đến năm 2020, cán bộ nữ tham gia cấp ủy đảng các cấp đạt 25% trở lên; nữ đại biểu Quốc hội và HĐND các cấp từ 35% đến 40%. Các cơ quan, đơn vị có tỉ lệ nữ từ 30% trở lên, nhất thiết có cán bộ lãnh đạo chủ chốt là nữ. Cơ quan lãnh đạo cấp cao của Đảng, Quốc hội, Nhà nước, Chính phủ có tỉ lệ nữ phù hợp với mục tiêu bình đẳng giới”.**

Nghị quyết số 11-NQ/TW của Bộ Chính trị (khóa X)

*** “Số lượng phụ nữ được giới thiệu ứng cử đại biểu Quốc hội do Ủy ban thường vụ Quốc hội dự kiến trên cơ sở đề nghị của Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương Hội liên hiệp phụ nữ Việt Nam, bảo đảm có ít nhất ba mươi lăm phần trăm tổng số người trong danh sách chính thức những người ứng cử đại biểu Quốc hội là phụ nữ”.**

(Mục 3, Điều 8, Luật Bầu cử đại biểu Quốc hội và đại biểu HĐND)

*** “Thường trực Hội đồng nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương (sau đây gọi chung là cấp tỉnh), Thường trực Hội đồng nhân dân huyện, quận, thị xã, thành phố thuộc tỉnh, thành phố thuộc thành phố trực thuộc trung ương (sau đây gọi chung là cấp huyện) dự kiến cơ cấu, thành phần, phân bổ số lượng người của tổ chức chính trị, tổ chức chính trị - xã hội, tổ chức xã hội, đơn vị vũ trang nhân dân, cơ quan nhà nước ở cấp mình và các đơn vị hành chính cấp dưới, đơn vị sự nghiệp, tổ chức kinh tế trên địa bàn được giới thiệu để ứng cử đại biểu Hội đồng nhân dân cấp tỉnh, cấp huyện, trong đó bảo đảm có ít nhất ba mươi lăm phần trăm tổng số người trong danh sách chính thức những người ứng cử đại biểu Hội đồng nhân dân là phụ nữ...”.**

(Mục 1, Điều 9, Luật Bầu cử đại biểu Quốc hội và đại biểu HĐND)

động và gia đình. Cam kết của Chính phủ Việt Nam về bình đẳng giới, về phòng chống bạo lực gia đình được thể hiện trong các chính sách cũng như trong việc tổ chức thực thi, tuyên truyền ở các cấp độ và xây dựng bộ máy tổ chức để triển khai thực hiện. Việc ban hành Luật Bình đẳng giới, Luật

Phòng chống bạo lực gia đình, Chính phủ phê duyệt Chương trình quốc gia về bình đẳng giới, đã tạo khung pháp lý để các bộ, ngành và toàn xã hội đồng tâm thực hiện thúc đẩy bình đẳng giới, trao quyền thực sự cho phụ nữ ở Việt Nam. ■

PHƯƠNG THỦY (thực hiện)